

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

סדר קדשים | מסכת חולין פ"ז - צ"ג
פרשת עקב | י"ב - י"ח באב תשפ"ו (26 לילול - 1 לאוגוסט 2026)

מזן התלמוד

סדר חולין פ"ח, ב'

אמר רבא בשכר שאמר אברהם אבינו "ואנכי עפר ואפר" וכו' בניו לשתי מצות: אפר פרה ועפר סוטה. וליחשוב נמי עפר כסוי הדם! התם הכשר מצוה איכא, הנאה ליכא

וליחשוב נמי - ונחשיב גם
התם - שם
הנאה ליכא - אין הנאה

הסבר: בשכר שאברהם אבינו הקטין את עצמו בענוה ואמר שהוא עפר ואפר, זכו בני ישראל לשתי מצוות הקשורות לכך: אפר פרה אדומה ועפר סוטה. הגמרא שואלת מדוע לא מזכירים גם את העפר שבו מכסים את הדם לאחר השחיטה, ומשיבה שזהו אומנם הכשר מצוה, אבל אין בו הנאה, כי מותר לאכול את הבשר גם בלעדיו.

תפילה לשלום חיילי צה"ל:

מי שברך אבותינו
אברהם יצחק ויעקב,
הוא יברך את חילי צבא ההגנה לישראל
ואנשי כחות הבטחון,
העומדים על משמר ארצנו וערי אלהינו,
מגבול הלבנון ועד מדבר מצרים,
ומן הים הגדול עד לבוא הערבה
ובכל מקום שהם, ביבשה באויר ובמים.
יתן ה' את אויבינו הקמים עלינו
נגפים לפניהם!
הקדוש ברוך הוא ישמר ויציל את חילינו
מכל צרה וצוקה, ומכל נגע ומחלה,
וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם.
ידבר שונאינו תחיתיהם,
ויעטרם בכתר וישועה ובעטרת נצחון.
ויקיים בהם הכתוב:
"כי ה' אלהיכם ההלך עמכם,
להלחם לכם עם איביכם להושיע אתכם".
ונאמר: "אמן".

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי
המנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר
לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל יום:	ניו יורק:
כניסת שבת: 19:01	כניסת שבת: 19:52
יציאת שבת: 20:16	יציאת שבת: 20:58
ישראל ת"א:	גרמניה:
כניסת שבת: 19:17	כניסת שבת: 20:34
יציאת שבת: 20:19	יציאת שבת: 22:03

הלימוד מוקדש להצלחת חיילי צה"ל ורפואת הפצועים

ואחינו כל בית ישראל
הנותנים בצרה ובשביה
העומדים בין בים ובין ביבשה
המקום ירחם עליהם
יוציאם מצרה לרונה

ומאפלה לאורה
ומשעבוד לגאולה
השתא בעגלא ובזמן קריב
ונאמר אמן

דף פ"ז: לחטוף מצוה

אדם אחד סיים לשחוט את העוף והתכוון לקיים מצות כיסוי הדם, לכסות את הדם בעפר. לפתע שמע רעשים מאחוריו, ועוד בטרם הספיק להגיב, עמד אדם אחר וישף עפר על דם התרנגול. אותו אדם הצטער מאוד ש"חטפו" לו את המצוה. מעשה כזה ארע בימינו של רבן גמליאל, והוא חיב את חוטף המצוה לשלם עשרה זהובים ליהודי שהפסיד את המצוה, כי חז"ל תיקנו שעל החוטף מצוה לשלם לאיש שממנו נחטפה המצוה.

דף פ"ח: מצות כיסוי הדם בעפר

מצות כיסוי הדם של חיה או עוף שנשחטו, אי אפשר לקיים באבנים או בקרשים, אלא צריך לכסות בעפר. אפשר לכסות גם בסייד, בחול דק, או באבנים שנכתשו, או בנסורת שנמצאת בנגריות, כי כל הסוגים הללו מכונים גם "עפר".

לכן, אם אין עפר או אין אחד החומרים שמנינו, אי אפשר לכסות בנסורת של ברזל, נחושת, או מתכות אחרות, כי הן אינן קרירות "עפר".

ישנה הלכה מעניינת בברייתא: אדם שהלך במקום שאין בו עפר כדי לכסות את הדם, מה יעשה? יטחן דיגרי זהב ויכסה בו את הדם. מדוע בזהב טחון אפשר לכסות את הדם? הרי זו מתכת!

התשובה המפתיעה היא שזהב מכונה "עפר" בתנ"ה, כנאמר בפסוק בספר איוב: "ועפרות זהב לו".

דף פ"ט: מעלת הענוה

אמר רבי אליעזר: הקב"ה אמר שהוא אוהב מאוד את עם ישראל, מפני שאפילו כאשר הוא משפיע גדולה וכבוד לעם ישראל, הם ממעטים את עצמם בענוה; זוהי כנות הדברים שאמר משה רבנו לבני ישראל לפני פטירתו בספר דברים: "לא מרובכם מכל העמים חשק ה' בכם ויבחר בכם כי אתם המעט מכל העמים".

אתם ממעטים את עצמכם בענוה.

את אברהם אבינו גידל הקב"ה והבטיח לו שזרעו יהיה מלוא הגויים, ועוד ברכות רבות, ואברהם אבינו אמר "ואנכי עפר ואפר". למשה ולאהרן נתן הקב"ה גדולה, משה היה מנהיג ישראל ואהרן היה כהן גדול, והם אמרו בענוה וינחנו מה? "כלומר, מה ערכנו?"

חברותא

★ | מן ההיסטוריה

עלילת דמשק

בשנת 1840 התרחשה בדמשק עלילת דם נגד היהודים. בעקבות היעלמותם של נזיר נוצרי ומשרתו המוסלמי, הואשמו היהודים שרצחו אותם כדי להשתמש בדמם לאפיית מצות, ויהודים רבים נחקרו בעינויים קשים כדי לגרום להם להודות בכך. הפרשה זעזעה את יהודי העולם שהתגייסו לעזרה, ביניהם משפחת רוטשילד ומשה מונטיפיורי, שהשפיע על הסולטאן העות'מאני לצאת נגד עלילת הדם. בסופו של דבר שוחררו האסירים היהודים שנותרו בחיים, אם כי האישומים נגדם לא בוטלו רשמית. הדי הפרשה המשיכו להתגלגל גם שנים מאוחר יותר.

(Moritz Daniel Oppenheim) אסיר יהודי ממתיין למשפטו, נזיר קפוצ'יני עומד בפתח תא; ציור של מוריץ דניאל אופנהיים, 1851

מתפללים

לפניכם אירוע שעורר דיון סוער: יוני הוא בחור בן 17 שנולד וגר עם משפחתו בארצות הברית. לאחר שביקר במהלך החופש הגדול בארץ ישראל וטייל והתאהב בה, הוא החליט שהוא רוצה לעלות לארץ, לשרת בצבא, ולהקים את ביתו בישראל. רצונו זה של יוני עורר דיון סוער במשפחתו.

מצד שני

חלק מבני המשפחה התנגדו מאוד לרעיון ואמרו שיוני עוד צעיר מדי לקבל החלטה כל כך משמעותית. הם טענו שקודם כל עליו לסיים את האוניברסיטה בארצות הברית, ורק לאחר שיסיים את לימודיו ויהיה לו מקצוע, אז אם הוא יחליט לעלות זו זכותו, אבל לא לבד בגיל 17.

מצד אחד

חלק מבני המשפחה עודדו את יוני ואמרו שכל הכבוד לו שהוא 'עושה עלייה', מגשים את חלומו לשרת בצבא, ללמוד ולחיות בישראל, וגם אם יהיו לו קשיים בסוף הוא יתגבר ויסתדר כמו שעשו רבים אחרים לאורך כל הדורות.

...מה דעתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפלפלתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים

♥ | על המפה | פקיעין

פקיעין היא יישוב בגליל העליון, ששמו מוזכר כבר בתקופת המשנה. קהילה יהודית מבודדת התקיימה במקום במשך מאות שנים, עד לתקופה המודרנית. משה מונטיפיורי וארגונים ציוניים שונים פעלו לחיזוק הקהילה ותושבי המקום, אולם בשל המצב הביטחוני והכלכלי התדלדל היישוב, ובשנת 1938 נאלצו אחרוני היהודים לעזוב את המקום בעקבות המרד הערבי. לאחר

יהודי פקיעין בתחילת שנות ה-30
Wikipedia, Courtesy of the Keren Kayemet LeYisrael (KKL)

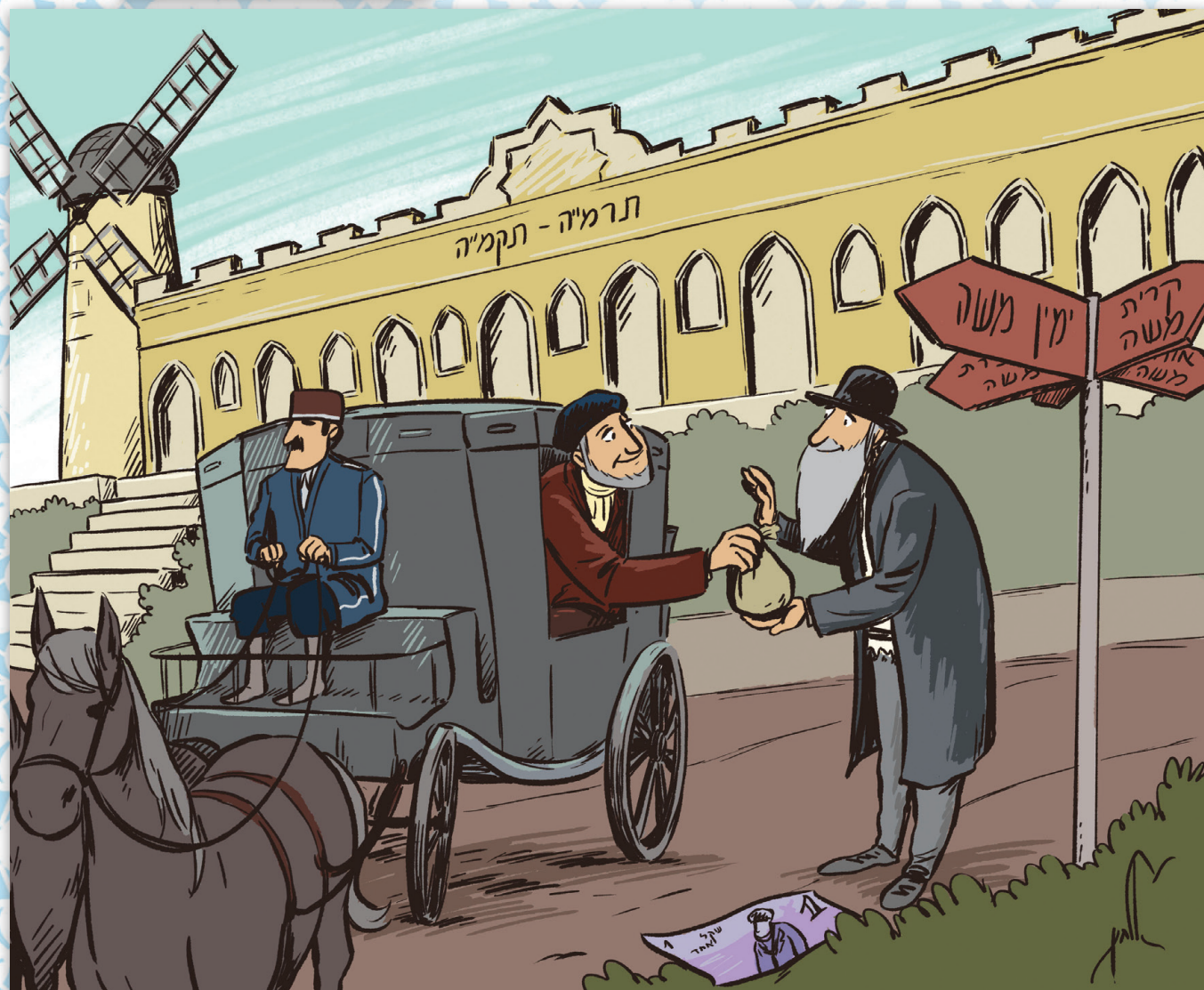
הקמת המדינה הוקם בסמוך המושב פקיעין החדשה, ולאורך השנים נעשו ניסיונות לחדש את הנוכחות היהודית בפקיעין, אך רק מעטים מתגוררים שם, ביניהם משפחת זינאתי הוותיקה. במקום נמצא בית כנסת עתיק מתקופת בית שני, והמערה שלפי המסורת הסתתר בה רבי שמעון בר יוחאי.

חמד של מושג

משכנות שאננים

משכנות שאננים היא השכונה היהודית הראשונה שנבנתה מחוץ לחומות העיר העתיקה בירושלים. השכונה הוקמה בשנת 1860 על ידי הנדיב היהודי משה מונטיפיורי, במטרה להקל על הצפיפות, העוני והתנאים הסניטריים הקשים ששררו בתוך החומות. מונטיפיורי מימן את בניית השכונה בכספי עזבונו של יהודה טורא, ובנה בה גם את טחנת הרוח המפורסמת כדי לספק לתושבים מקור פרנסה. הקמת השכונה סימנה את תחילתה של יציאת היהודים מהחומות ובניית ירושלים החדשה.

- מה היה תפקידה של טחנת הקמח שבציר?
מהו המכנה המשותף לשמות המופיעים על השלט?
מה משמעות המילים על הקיר: תרמ"ה-תקמ"ה?

התבוננו היטב בציר וענו על השאלות הבאות:

- מיהו האיש היושב בכרכרה ומה הוא עושה?
מתי נפטר משה מונטיפיורי?
מהו הבניין עם הקשתות מאחוריו?

סדרו את שלבי הכשרת
הבשר לפי הסדר הנכון:

- ☐ ביסול הבשר
☐ שחיטה
☐ מליחת הבשר
☐ הדם יוצא מהבשר

מי אני?

1. שכונה בירושלים.
2. נוסדה בשנת 1860.
3. נבנתה ביוזמת משה מונטיפיורי.
4. הכסף להקמת השכונה היה מתרומתו של הנדבן האמריקאי יהודה טורא (1775-1854), שתרם כסף רב למען ירושלים, שכונותיה וענייה.
5. השכונה ממוקמת מעל ברכת הסולטן מול הר ציון.

ה'תש"פ

ה'תשע"ח

ה'תשכ"ז

ה'תש"ח

ה'תש"ז

ה'תרצ"ט

ה'תרל"ז

ה'רמ"ג

ה'תת"ס

ג'רש ספרד

הרמב"ם

רש"י

רבי סעדיה גאון

ימי הביניים

תקופת הראשונים

2019 שנת סיום הש"ס ללומדי הדף היומי

2017 70 שנה למדינה

1969 הרב אריה לזין

1967 מלחמת ששת הימים

1948 הקמת המדינה

1947 מלחמת העצמאות

1939 שואה

1897 הרצל

1500 רבי יוסף קארו

1492 גירוש ספרד

510 ימי הביניים תקופת הראשונים

סדר קדשים | מסכת חולין | דף צ' - צ"ג

דף צ': כבוד בית המקדש

שני מעשים שהתרחשו בבית המקדש מהם אנו יכולים ללמוד על הכבוד הרב שרחשו אבותינו לבית המקדש בזמן שהיה קיים. בפתיח ההיכל שבבית המקדש הייתה תלויה כעין נברשת זהב בצורת עץ גפן, עם כלונסאות שתמכו בה. כל מי שנידב גרגיר או אשכול של זהב לבית המקדש היה מביא אותו ותולה אותו על גפן הזהב. פעם אחת היו צריכים לפנות את הגפן ממקומה, ונדרשו כהנים רבים כדי לשאת אותה, מפאת משקלה הרב, מפני שהיה רבים תרמו זהב לבית המקדש.

עוד מספר התלמוד עדות בשם רבי שמעון סגן הכהן הגדול, שהפרכת שהייתה בבית המקדש הייתה בעובי של טפח, והייתה כבדה ביותר, עד שכאשר היו צריכים לטבול אותה, כהנים רבים היו צריכים לשאתה מפני כובדה.

דף צ"א: שתיים עשרה האבנים

בגיל שישים ושלוש ברח יעקב מבית הוריו, והסתתר בבית המדרש של עבר, שבו הוא עמל בתורה ארבע עשרה שנים רצופות.

אחר כך הוא הלך לחרו, מקום מגוריו של לכן דודו, וחשב לעצמו: עברתי על פני הר המוריה ולא התפללתי בו? הרי במקום הזה התפללו אבותי. עשה לו ה' נס, והתרחשה לו קפיצת הדרך עד הר המוריה. התפלל יעקב, ורצה לחזור כי השמש עדין האירה, אך לפתע שקעה השמש.

כך עשה ה' כי הוא רצה שיעקב ילון בהר המוריה. לקח יעקב שתיים עשרה אבנים, ששמשו בעבר למזבח שעליו הייתה עקדת יצחק אבינו, אבן אחת הוא הניח תחת ראשו ובאבנים הנוספות הוא הקים גדר סביב ראשו כדי להגן על עצמו מחיות המשוטטות במדבר. אך כל האבנים רצו שעליהן יניח הצדיק את ראשו, ועל כך מסופר בדף זה, שה' חיבר את כל שתיים עשרה האבנים לאבן אחת.

דף צ"ב: רמזי החלום

התלמוד מלמדנו שבחלומו של שר המשקים, היו רמזים מופלאים על עתידו של עם ישראל. שר המשקים של פרעה סיפר ליוסף שהוא ראה בחלמו "ובגפן שלשה שריגים והיא פזרחת עלתה ונצה הבשילו אשכלתיה ענבים". הוא חלם על גפן עם שלוש זמורות, ובחלום הוא ראה איר עולים ניצנים ומתפתחים לענבים. רבי יהושע אומר: הגפן היא התורה. שלוש הזמורות רומזות למשה, אהרן ומרים הניצנים רומזים לסנהדרין, והענבים רומזים לצדיקים שבכל דור ודור. רבי ירמיה בר אבא אומר: הגפן רומזת לעם ישראל, ושלוש הזמורות רומזות לשלשה רגלים שישיראל עולים בהם לרגל בכל שנה לבית המקדש.

דף צ"ג: מליחת הבשר

התורה אוסרת את אכילת הדם, ולכן אחרי השחיטה אנו מולחים את הבשר, כי המלח שואב את הדם החוצה.

התלמוד בדף זה אומר שאסור לבשל בשר לפני שמולחים אותו, כי אחרי הבישול המלח לא יצליח להוציא ממנו את הדם.

דבר תורה

בפרשתנו אנו לומדים על אופן כיבוש הארץ המתוכנן לעם ישראל, והתורה מציינת שהקב"ה ישימיד את העמים יושבי הארץ בקרב איטי ומדורג – "מעט מעט". במבט ראשון, ההבטחה הזאת נראית תמוהה ואף מעוררת אכזבה: מדוע התורה לא מבטיחה ניצחון מהיר, מוחץ ומיידי, במקום הבטחה על תהליך ממושך ומייגע? אולם, התורה מיד חושפת את הסיבה: "לא תוכל כלתם מהר פן תרבה עליך חית השדה". אילו היו האויבים נעלמים בבת אחת, הארץ הייתה נותרת שממה וחיות הטרף היו משתלטות עליה ומסכנות את עם ישראל. המציאות שנראתה בהתחלה כעיכוב וחיסרון, מתגלית כחסד אלוני מדויק. היסוד הזה מציע מבט אחר על כל העיכובים והחסרונות שאנו חווים במהלך החיים. הטבע האנושי שואף להצלחות מהירות, וכשהקצב מאט, קל ליפול לדאגה או לתחושה שהמציאות פועלת נגדנו. הפרשה מלמדת שדווקא בתוך ה"לאט לאט" הלא-מובן, מסתתרת השגחה אלונית שמלאה בחסד.

שאלות השבוע

- מה היה צריך לעשות מי שחטף מחברו את מצוות כיסוי הדם?
- איזו מידה טובה לומדים מאברהם אבינו, משה ואהרן?
- למה מולחים את הבשר אחרי השחיטה?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכות: את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עולן עד השעה 14:00, למייל talmudhagala@medison.co.il יש לציין את מס' העולן עליו אתם עונים. *בפיקוח רואה חשבון

תשובות

הציור השבועי

- השר משה מונטיפיורי. נותן צדקה לעני.
- ט"ז באב ה'תרמ"ה (28 ביולי 1885)
- הבניין הראשון שהקים מונטיפיורי,
- בשכונת משכנות שאננים מחוץ לחומות העיר העתיקה.
- לתת תעסוקה ופרנסה לתושבים ולעניים.
- אלו שמות של שכונות שנקראו על שם משה מונטיפיורי.
- שנות לידתו ופטירתו של מונטיפיורי שנפטרה בגיל 100.

מי אני?

שכונת "משכנות שאננים".

חידה

1, 4, 3, 2